

Estate planning

Wat als het leven een onverwachte wending neemt?

Het leven is onvoorspelbaar. Maar als u ver genoeg vooruit denkt, kunt u vandaag al belangrijke zaken vastleggen voor de toekomst. Dat hoeft niet ingewikkeld te zijn. Een goed begrip van de basisprincipes van de erfbelasting is een belangrijke eerste stap. Met een testament en schenking komt u ook al een heel eind. En dan zijn er nog twee specifieke oplossingen waarmee u uw familiaal vermogen vandaag al kan beschermen: de successieverzekering en de zorgvolmacht.

De basisprincipes van erfbelasting in het Vlaams Gewest

De erfbelasting is de Vlaamse belasting op nalatenschappen in het Vlaams Gewest. Onderstaande tarieven gelden voor erfgenamen in rechte lijn (grootouders, ouders, kinderen, kleinkinderen) en tussen echtgenoten (inclusief wettelijk samenwonende partners en feitelijk samenwonende partners die gedurende ten minste één jaar samenwonen en een gemeenschappelijke huishouding voeren.)

 Roerend vermogen	 Onroerend vermogen
Wie zijn de erfgenamen	Wie zijn de erfgenamen
   Vruchtgebruik	 Vruchtgebruik
   Blote eigendom	 Blote eigendom
Hoe wordt dit belast	Hoe wordt dit belast
onder € 50.000 3%	onder € 50.000 3%
van € 50.000 tot € 250.000 9%	van € 50.000 tot € 250.000 9%
boven € 250.000 27%	boven € 250.000 27%
Eerste €50.000 vrijgesteld tussen partners	Vrijstelling gezinswoning tussen partners
Familiale onderneming/vennootschap: Voorwaardelijk gunsttarief van 3%	

Deze tarieven zijn van toepassing per erfdeel dat de erfgenaam toekomt. Er bestaan vrijstellingen tussen partners. De concrete invulling van uw nalatenschap zal afhangen van het huwelijksvermogensstelsel waaronder u bent gehuwd: het wettelijke stelsel, het stelsel van zuivere scheiding van goederen of de algehele gemeenschap.

TIP: Voor een optimalisatie van de erfbelasting is het nakijken van uw huwelijkscontract een eerste belangrijke stap. Wij geven hiertoe graag de eerste aanzet.

Het testament

Het testament biedt verschillende voordelen:

- U kan een testament opstellen zonder dat de begunstigde hiervan op de hoogte hoeft te zijn.
- U kan een testament steeds eenvoudig herroepen of wijzigen, zonder dat iemand daar weet van heeft.
- U kan een testament gebruiken als een tijdelijke planningstechniek, bijvoorbeeld om een risico van een plots overlijden af te dekken, in afwachting van latere schenkingen aan uw kinderen of als overbrugging van een bepaalde risicotermijn.

Daarnaast vervult het testament een belangrijke rol in:

De bescherming en optimalisatie van de gezinswoning

De vererving van de gezinswoning, die vrijgesteld is, kan geoptimaliseerd worden door aan de langstlevende een groter aandeel dan enkel het wettelijk vruchtgebruik toe te bedelen. Dit kan door een testament op te stellen waarin u een vrij te kiezen percentage van (uw aandeel in) de gezinswoning in volle eigendom, in vruchtgebruik dan wel in blote eigendom vermaakt aan uw echtgenoot of echtgenote, om hem of haar een maximale zekerheid en comfort te bieden.

→ Meer uitleg vindt u in de infofiche [Testament - bescherming en optimalisatie van de gezinswoning](#).

De opsplitsing van een deel van de nalatenschap ten voordele van de kleinkinderen

De erfdelen van een nalatenschap worden progressief belast (zie tabel hierboven). Het kan dan ook aangewezen zijn om een deel van uw nalatenschap te vermaken aan uw kleinkinderen. Zo wordt een deel van het vermogen in kleinere vermogensdelen opgesplitst en wordt dit op het niveau van de kleinkinderen belast aan lagere tarieven.

Als u het erfdeel van de kleinkinderen beperkt tot 12.500 euro per grootouder en per kleinkind, genieten zij een volledige vrijstelling van de erfbelasting. Er kan natuurlijk ook een groter bedrag voorzien worden in het testament. Op een bedrag van 50.000 euro per kleinkind zal slechts 3% erfbelasting verschuldigd zijn.

→ Meer uitleg vindt u in de infofiche [Testament in het voordeel van de kleinkinderen](#).

De schenking

De schenking is een overeenkomst tussen twee partijen die uitdrukkelijk aanvaard moet worden door de begiftigde. De schenking heeft onmiddellijke uitwerking en is in de meeste gevallen onherroepelijk.

Vooreerst is het belangrijk om te bepalen **aan wie** u een schenking wenst te doen. Zo kan u 'verticaal plannen' en reeds een schenking doen aan uw kinderen om hen een duwtje in de rug te geven en zo de successiedruk te verlagen. Of u kan ervoor kiezen een schenking tussen echtgenoten te doen ('horizontaal plannen'). Deze techniek laat u toe om de successiedruk te verminderen zonder het vermogen over te dragen naar de volgende generatie. Bovendien is een schenking tussen echtgenoten wél herroepelijk. Een overdracht van vermogen tussen partners kan belastingbesparend werken bij het eerste overlijden maar kan mogelijk een verhoging van de successiedruk veroorzaken bij het overlijden van de langstlevende met betrekking tot het ontvangen vermogen indien hij/zij niets onderneemt naar de volgende generatie toe.

U kan **zowel roerend vermogen als onroerend vermogen** schenken. De tarieven zullen afhankelijk van de aard van het goed verschillen (zie tabellen hieronder). De schenking van in België gelegen onroerende goederen vereisen steeds een Belgische notariële akte.

Voor een schenking van roerende goederen is het belangrijk te weten of u opteert voor een **onderhandse of notariële schenking**. Een notariële schenking wordt opgemaakt door de notaris en steeds geregistreerd. Een hand- en bankgift kan u zelf uitvoeren zonder tussenkomst van een notaris.

Hoewel de hand- en bankgift niet gebonden zijn aan bepaalde voorwaarden, is het toch aangewezen om hiervoor een document op te stellen. Dit document kan de vorm aannemen van een bewijsovereenkomst of een 'pacte adjoint' en dient door de schenker en de begiftigde ondertekend te worden.

Als u de schenking registreert, dan betaalt u een vast recht van 3% (of 7% wanneer u niet in rechte lijn schenkt). Deze belasting is bevrijdend: er is geen erfbelasting verschuldigd bij overlijden van de schenker. Indien de schenking niet wordt geregistreerd, zal de begiftigde evenwel erfbelasting verschuldigd zijn op de hem/haar geschonken goederen wanneer het overlijden van de schenker plaatsvindt binnen de drie jaar na de schenking. Overlijdt de schenker méér dan drie jaar na de schenking, dan is er geen erfbelasting meer verschuldigd.

Tot slot kan u aan uw schenking **verschillende modaliteiten** koppelen. Zo komt een schenking met voorbehoud van vruchtgebruik vaak voor. Hierdoor kunnen de schenkers de opbrengsten (dividenden, interesten en coupons – niet de meerwaarden – maar ook de huur van vastgoed) en de controle over de geschonken goederen behouden. Bij het overlijden van de vruchtgebruiker dooft zijn vruchtgebruik uit en gaat het naar de begiftigde-bloze eigenaar. Die laatste wordt dan volle eigenaar zonder schenk- of erfbelasting te hoeven betalen op het moment van overlijden van de schenker. Een schenking met voorbehoud van vruchtgebruik dient steeds notarieel te gebeuren.

→ Meer uitleg vindt u in de infofiches [Schenking van roerende goederen aan de kinderen – de notariële schenking](#), [Schenking van roerende goederen aan de kinderen – de onderhandse schenking](#) en [Schenking van onroerend aan de kinderen](#).

Roerend vermogen

In volle eigendom:
hand- of bankgift
0%

- Overlevingstermijn 3 jaar
- Registratie in extremis mogelijk: 3% of 7%
- Niet mogelijk voor aandelen op naam

Schenking met voorbehoud
van vruchtgebruik: notariële akte
3 of 7%
(rechte lijn vs anderen)

- Bevrijdend
- Sinds 15/12/2020: verplichte registratie van notariële schenkingen
- (vroeger: "de kaasroute" 0%)

Onroerend vermogen

- In België gelegen: steeds via Belgische notaris
- Analyse strategische versus niet-strategische goederen
- Tijdig starten
- progressievoorbehoud (behalve voor de berekening van successierechten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest)

Progressieve tarieven (rechte lijn)

Tariefschijf		Tarief
tot € 150.000		3%
van € 150.000 tot € 250.000	9%	op het deel boven € 150.000
van € 250.000 tot € 450.000	18%	op het deel boven € 250.000
boven € 450.000 tot	27%	op het deel boven € 450.000

De successieverzekering

Er kunnen meerdere redenen zijn waarom u vandaag nog geen concrete stappen wenst te nemen op het vlak van successieplanning, bijvoorbeeld indien u jonge kinderen heeft en u zich niet geroepen voelt om uw vermogen nu al te schenken aan de kinderen.

Door het afsluiten van een successieverzekering kan u vandaag ‘tijd kopen’ en verdere stappen op het vlak van uw vermogens- en successieplanning uitstellen naar een latere datum. De begunstigden van deze polis (meestal de kinderen en/of de partner) zullen dan bij het overlijden van het verzekerde hoofd een bedrag opstrijken waarmee zij de verschuldigde erfbelasting kunnen betalen.

→ Meer uitleg over de successieverzekering vindt u in de infofiche [Verzekering erfbelasting](#).

De zorgvolmacht

Door het opmaken van een zorgvolmacht anticipeert u op een eventuele onbekwaamheid in de toekomst. Hiermee kunt u vandaag het beheer van uw vermogen en de beslissingen over uw persoon toevertrouwen aan een vertrouwenspersoon op een ogenblik waarop u dat zelf niet meer kan. De zorgvolmacht biedt ook mogelijkheden voor uw successieplanning ‘in extremis’.

TIP: Denk eens na over uw eigen zorgvolmacht aan de hand van volgende vragen:

- **Wie wordt aangesteld als lasthebber?**
 - In eerste instantie de andere echtgenoot?
 - In tweede instantie een familielid of vertrouwenspersoon?
 - Alleen of gezamenlijk bevoegd?
- **Wanneer mag de volmacht in werking treden?**
 - Onmiddellijk, ongeacht onbekwaamheid of niet?
 - Van zodra 2 artsen vaststellen dat omwille van zijn/haar gezondheidstoestand de lastgever niet meer in staat is om zijn vermogen zelf te beheren?
- **Welke daden kan de lasthebber verrichten?**
 - Alle daden van beheer en van beschikking, inclusief verkopen en schenkingen (enkel aan de lasthebber of nader genoemde personen), maar in die zin beperkt dat er steeds voldoende vermogen dient over te blijven om de huidige levensstandaard te kunnen garanderen.

→ Meer uitleg over de zorgvolmacht vindt u in de infofiche [Onbekwaamheid](#).